

PROSVETA

GLASILLO SLOVENECKE NACIONALNE PODPORNE JEDNOTKE

LISTO—TAVLJAČA

Cena lista
\$1.00

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the postoffice
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., tork, 9. marca (March 9), 1926.

Subscription
\$1.00 Yearly

Uradna in poslovna
postava, 2807 South
Larchmont Ave.

Office of Publication:
2807 So. Larchmont Ave.
Telephone, Rockwell 2262.

STEV.—NUMBER 57

OSREDOTOCENJE DRŽAVNE MOĆI GROZ DELAVCEM

Predlazmo je, da državna policija pride pod kontrole novega ekspresivnega departmента. — Državna policija je organizirana skoraj kot vojaška sila.

New York, N. Y. — Organiziranemu delavstvu grozi nevarnost od strani vedno bolj osredotočene državne vladine sila, ki se osredotočuje v rokah governerja in njegovih departmenvtov. Teh departmenvtov je divjet, ki jih priporoča Charles Evans Hughes. On predlaže, da državna policija ima tudi svoj eksekutivni departmant.

V svojem poročilu, ki ga podaja Hughes za reorganizacijo državnih departmenvtov, pravi, da naj državna policija dela v soglasju s drugimi departmenvtami lokalnimi oblastmi, da arretira brez zapornice osebe, o katerih se ji zdi, da nameravajo kršiti postave, ali da so jih že kršile.

Poročilo pravi nadalje, da je policija skoraj vojaško izvezba na četrti bila je ustavljena ključnu, da je bila močna opozicija proti nji.

Iz zgornj navedenega je razvidno, jesmo kot bili dan, da bo sledila ob času stavke v gotove namene.

Policija bo pod zapovednino superintendenta, ki ga imenuje governer za dobo pet let. Ta superintendent namerava narediti nekaj novih predlogov. Budaj je šest avdronov državne policije. Ti avdroni se pominjate vsak za petnajst mož.

Tudi drugi reorganizacijski predlogi imajo naman pomembnosti moč governerja in odpraviti izvoljene uradnike.

Proti takemu nameravanju je skrajna potreba, da delavci spoznajo svojo politično moč in da jo uporabijo pri prihodnjih volitvah proti svojim nasprotnikom.

DRŽAVA KENTUCKY ODKLOPILA PROTIEVOLUČIŠKO PREDLOGO.

Družava Mississippi je pa sprejela.

Chicago, Ill. — Unija za ameriške civilne svobodčine poroča, da je minila nevernost, da država Kentucky sprejme protievolucijsko predlogo. Predlog je bila predložena brez pripombe in zbornica jo je odloknila.

Legislaturni senat države Mississippi je pa sprejel protievolucijsko predlogo in zdaj je odloča pred governerja, da jo podpiše. Unija za ameriške civilne svobodčine je speljala na governerja Harry L. Whitfielda, da je ne podpiše. Uradniki Unije za ameriške civilne svobodčine izjavljajo, ako bo governer podpisal predlogo, tedaj bodo boj za razveljavljanje zakona zanesli pred sodiščem. Zgodilo se bo tako kot s temessiliko predlogo.

BLAGAJNIK OSOPAN STO ČEVLJEV OD TOVARNE.

Chicago, Ill. — Ko se je vrnil v tovarno E. E. Baker, blagajnik Adlberg Bearing kompanije, so ga ustavili trije oboroženi roparji in mu odvzeli \$3,200, ki so imeli služiti za izplačilo mezde. Cetrti ropar je sedel v avtu, pripravljen, da ga takoj požene po izvršenem ropu.

Bola vrnata.

Philadelphia, Pa. — Rev. A. Rey Petty, baptistični pastor, je odloknil \$10,000 letne plačo, katero so mu ponudili farani. Rekel je, da mu zadostuje osem tisoč, saj mu je bila vredna.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in

RAZNA VESTI

**KAJ VSE MURASO GASILCI
RISKEVATI.**

Kanarske naj se bo, ampak tige in lepe?

New York. — Newyorski gasilci so bili že opetovano poklicani od prestrašenih mestčanov, da so prihiteli redovat iz plamenov macke ali kanarske. Pravijo sicer, da to ne spada v njih delokrog, vendar pa se dolej se vsakokrat ugodil takim zahtevam. Ampak te dni pa so se gasilci v zadregi praskali za ures, ki je prišel klic, da naj pidejo resevati iz plamenov leve in tigre. V soboto je namreč v neposredni bližini nekega svarinjaka izbruhnil požar in lastnik je ves prestrašen pozval gasilce, da rešijo njegove leve, tigre in drugo zverino. Ampak gasilci se niso podstropili takega manavsdnega dela. Sicer pa se jim je posrečilo omejiti ogrenj, tako da zverin spleh ni bilo treba resevati.

ROJEN ZA UMAZAN BIZNIS.

Chicago, Ill. (F. P.) — V tukajšnjem mestu se je prikazal ubijavec ženskih in otrok. Tačaj, ko je skodil z vlaka so ga intervjuvali davninski poročevalci. Povedal jim je tole: "Zame pomeni biti kralj, opravljati umazan biznis."

In tako je ta junak sedel na letalo in pomagal Francosom vojakovati proti Rifovcem. Rifovci seveda nimajo letal, da bi se srečali z njim v zraku in se kosali z njim. In tako on potraji svoj čas, da mete bombe na žene in otroke, ki s strahom pričakujejo, kdaj bo konec vojakovanja.

Prihodnji korak, ki ga izvrši ta junak, da pride do denarja, bodo predavanja v Ameriki.

In kdo je ta junak?

On je eden izmed evropskih princev, katerih še ni vzel zadnja svetovna vatra, princ Aage Danski.

Andrews se napolil na iskanje pravčeveka.

Vancouver, B. C. — V soboto je odplul od tu na parniku "Empress of Russia" znani raziskovalec Roy Chapman Andrews po naročilu Ameriškega naravoslovnega muzeja. Andrews je namejen v Orient, kjer bo z ekspedicijo, obstoječo iz 26 mož, pet tovornih avtomobilov in 75 kamel, prodri v sredino pustinje Gobi. Namen te ekspedicije je doprineseti dokaze, da je bila Azija mati človeškega življenja v Evropi in Ameriki. Andrews trdno upa, da bo naletel sledove pravčeveka. Ekspedicija se bo najbrže vrnila sela po pretoku kakih dveh let. Pred leti je Andrews s svojo ekspedicijo našel važne stvari v mongolski pustnji, zlasti silno starja jajca dinozavrov.

Osumljencec se ustrelil tik pred arretacijo.

Racine, Wis. — V zvezi z bančnim ropom v West Racinu, pri katerem so roparji odnesli kakih \$2,000, so skušale oblasti v soboto arretirati gostilničarja Edwarda Bracha, ki je star 35 let. Tik pred arretacijo pa je Brach potegnil revolver ter oddal en strel na detektiva, ki ga je hotel arretirati, nato pa se en strel nase. Prva krogla ni zadevala, pač pa se je Brach zgrudil smrtno zadev na tla.

Cela družina izgubljena v ledu.

Leamington, Ont. — V pondeljek, 1. t. m., se je družina Jamesa Phippsa, obstoječa iz moža, zene in treh otrok, odpeljala z avtomobilom z otoka Pelee v Erijskem jezeru preko ledu. Načrtovana cilja niso dosegli, vseledesar je upravičena domnevna, da se Jim je prizetila kakre nesreča. Najprej so jih iskali z letali, pa jih niso našli. Sedaj jih isčejo v jezeru.

Ropar ubil Jugoslovana.

Pittsburgh, Pa. — Stefan Jelic, star 33 let, na 7. marca čakal na voz cestne železnice v McKeesportu. Približal se mu je tujec in ga prosil za 25c. Jelic je odgovoril, nato je tujec potegnil revolver in Jelicu na mestu ustreli. Jelic je stanoval v Duquesnu, Pa.

RAZNA NAZIRANJA GLEDE POLJEDELSKEGA VPRAŠANJA.

Celo farmarji sami se ne strinjajo glede odpomoći farmarstvu.

Washington, D. C. — 4. t. m. je otvoril poljedelski odsek poslanske zbornice zastavljanje o zakonskih predlogih glede prebitka letine in glede cen poljedelskih pridelkov. Med mnjenji Kongresnikov, zastopnikov administracije in celo med mnjenji farmarjev samih so se pokazale velike razlike glede načinov, kako odpomoći ameriškemu poljedelstvu.

Glede vprašanja ureditve cen poljedelskih pridelkov obstajajo tako velike razlike med zahtevami farmarjev in mnenjem administracije, da je tako malo upanja, da bi se dalo v tem pogledu zaključiti kot stvarnega tekoma sedanjega zasedanja kongresa.

Vsi farmarji zahtevajo, da se ustanovi poseben vladni urad, ki bi določeval cene poljedelskim pridelkom, s čemer bi bila one-mogočena spekulacija na živilnih borzah.

Mnogi zastopniki farmarskih organizacij so priporočali, da bi se dala predsedniku polna moč, da bi povisil uvozno carino na inozemske poljedelske pridelke, kadar bi bilo to potrebno, da se na ta način obdržijo primerne cene ameriškim poljedelskim pridelkom. Jako mnogo farmarjev je priporočalo takovani Dickinsonov zakonski načrt, po katerem bi se naj iz posebnega vladnega sklada pokupil ves prebitek poljedelskih pridelkov v Ameriki, tako da bi se lahko cene obdržale na svoji višini. Tudi za McNary-Haugen zakonski načrt so se mnogi izrekli: ta načrt vsebuje v glavnem določbo, da vlada določi cene poljedelskim pridelkom.

Med tem ko so se od raznih strani slišala razna mnenja, je poslanec Tincher iz Kansasa prisel na dan z idejo, s katero se je strinjal velika večina navzočih farmarjev. Tincher je namreč predlagal, da se takoj sklene zasilna odredba, s katero se ustanovi poseben urad za nakupovanje žita in za urejevanje cen, medtem pa se lahko razpravlja nadalje o tozadnih zakonih.

Divje gosi preizmujejo v Oregonu.

Portland, Ore. — Divje gosi so znane kot precej lene, a takolej je malo kot so te, ki so se enostavno ustavile v Oregonu, da preizmujejo, namesto da bi poletele na jug, kakor so vedno delale njih predniece in je tudi to leto storila velika vedina njih sorodnic. Dejstvo je, da je ostalo v Oregonu zelo mnogo divjih gosi in sicer so se kar udomačile v Gillian okraju. Da se ostale, namesto da bi poletele na jug, je največ krivo to, da je zima letos zelo mila in da so vrhute divje gosi varne pred lovci, ker je točamo lov na ptice prepoeden. Divje gosi se hranijo z zasejenim žitom, ki ga brakajo na njih vkljub vsem slavnatim moticem, ki jih nastavljajo farmarji, kateri kajpeda smatrajo nenavadne goste za veliko nadleglo.

Gondarski urad je na prošnjo farmarjev poslal snega moža, da ne prestane z avtomobilom dirja okrog med pšeničnimi polji, da bi na ta način odpodil divje gosi. Toda gosi so že tako krotke, da se prav nič ne bojijo ne repotajočega avtomobila ne kričetega šofera. Kadar dirja avtomobil po poljih, se gosi umaknejo samo toliko, da jih ne povozijo.

Blažnež, ki davi ženske.

San Jose, Cal. — Nekaj blažnež temne polti je zadnji četrtek na njem domu v tem mestu zadavil poročeno ženo Lauro Besti. Popis blažneža se popolnoma ujemata s popisom morilca, ki je 20. februarja v San Franciscu skor v enakih okoliščinah zadavil gospodično Claro Newman. Blažnež je v soboto v tem mestu napadel dve ženski in ju skušal zadavit, kar se mu pa k sredi ni posrečio. Policija z največjo vremenu zasleduje blažnegog morilca.

All hell smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat magazin? Novosti o "mavčni" vseči slovenici.

Ali Jelić smaji pravico pianist in čitat

S polja znanja

Mikroorganizmi.

Pod mikroorganizmi razumeamo najmanjše rastline in živali, kar jih poznamo. Mikroorganizmi so sposobni povzročiti gubitke in vrenje (n. pr. alkoholno vrenje). Nas zanimajo predvsem oni mikroorganizmi, ki zamorejo ogrožati naše zdravje ali celo uničiti našo človeško skinstenco.

Danes poznamo že celo vrsto teh malih rastlinic in živalic, pa tudi načine njihovega škodljivega delovanja. Toda mi se dolgo teka, ko smo tavali neoponilni temi v tem oziru. Zato si preglejmo malo razvoj znanja o mikroorganizmih. Prvi je videl mala živa bitja — 'crve' — leta 1671 Antonij Kircher. Ta nižja živa bitja je gledal v gumenem mesu, v mleku, v kisu in v siru. Van Leeuwenhoek, oče mikrografe, si je sam konstruiral primitiven mikroskop ali 'drobogled', kakor bi morda rekli po našem. To je bil velik napredok v znanju o mikroorganizmih. L. 1688 je Van Leeuwenhoek opazoval s tem mikroskopom mikroorganizme in jih tudi popisal. Toda še l. 1858 je Ehrenberg natančneje raziskaval mikroorganizme v vodi in v prahu. Poskušal jih je tudi uvrstiti v nek sistem. Popisal jih je kot 'infuzijske živalice'. Kmalu pa tem sta Cagniard-Latour in Schwann spoznala rastlinsko naravo stanic kvasne glivice. Schwann je opozoril tudi na dejstvo, da se v zraku stalno nahajajo mikroorganizmi. Na podlagi svojih poskusov je učil, da so mikroorganizmi vsek vrenje. Naravljajo razvoj vrenja. Naravljajo raziskovanje tvarin in delovanje teh vročnikov vrenja je s posebnim uspehom raziskaval Pasteur (1857).

Raznajst let v znanosti

Sveti Joseph McCabe, N.Y. znanstveni profesor v znanosti. Prevod A. E.

(Dalej.)

Ambroževska znanja so tudi prikrojena tako, da je v glavnem 'napad' na njegovega nasprotnika, dočim Newman izraža bresedanje zanidevanje za metafiziko ter je kakor vedeloma ljudje, ki kritizirajo metafiziko brez znanja o tem predmetu. Newmana običajno smatrajo za tradicionalca (tradicionalizem je bilo vašno odpadništvo od cerkve, katero pa je bilo zatrto) toda njegov poetični in neznanstveni način se zdi bolj lasten priljubljenemu strašilu Kanta. Ne da bi Newman kazal kako približuje znanje s Kantovim 'Kritikom', je vendar nedoločeno preprisan, da je Kant izpodkopal vse metafizične razgibanja in da je njegovo lastno bistro poznavanje literature vzposobilo do dozadno dobre obrane njegovih mnenij. Pri vsem tem pa si Newman nič ne pomaga s filozofijo. On torej ni noben vodnik za resno znanstveno misljenje.

Njegov nasprotnik dr. Ward, tudi odlična figura v oksfordskem gibanju, je bil pravcato nasprotnik Newmana. Newman je zaničljivo govoril o 'goli kosti' Wardove logike in je dokazujče smatral, da so njegova dela oblekla te kosti in jih napravila privlačne. Ward je bil dober dialektik, zvit metafizik in delaven pisatelj. Njegov spis 'Philosophy of Theism' je najboljša angleška obrana za školastično filozofijo, toda nepopolen je.

Dr. Mivart je bil nedvomno najbolj vpliven katoliški pisatelj svojega časa. Bil je tudi najbolj zmožen za razpravljanje o problemih večnosti, kakor so videli v luci devetnajstega stoletja. Ker je izšel iz Darwinove šole, je umenvno njegovo široko obzorje ter resnost obdelovanja predmeta v njegovih delih, ki se zelo razlikujejo od del klerikalnih apologetikov. Toda Mivart ni bil nikak dušeslovec, zato pa njegova psihologična kritika darwinizma — njegov glavni originalni prispevek — aloni na naštevanju najbolj važnih točk v razlikah med živalskimi in človeškimi sposobnostmi, katere trditve pa se diskreditirajo z vsakim dnevnim bojem, čim bolj napreduje znanost. Pri drugih razpravah, kakor npr. o avobodi volje, evo-luciji etike, izvoru vesoljstva je skrajno šibek. On sam mi je nevedoma dal klic do svoje pozicije nekoliko čas potem, ko sem zapustil cerkev. V govoru pri Orijentalskem klubu je priznal, da je imel malo ali pravzaprav nič vere v najbolj znanih dogmah cerkve. Dosledno se je vedno smejal pri omenjanju doktrine o čudežnem porodu Krista. "Ali res uči to bedastočo po semenkih?" je vprašal. O mehaj skeptizma je vedel malo. Njegov padec v zadnjih letih ni bil nič drugega kot dosorelost in zaključno stališče, katerega je zavzel. Mivart je bil že dve leti pred svojo smrtjo popolnoma krepak po misilih in volji. Vendar tu rad dodam, da je bila njegova pozicija popolnoma poštena in spoštoval sem jo, kakor je tudi on moj. Učil je, da je rimaka cerkev največja duševna sila, ki danes obstaja in da tako ostane ter pomaga odpraviti divome. Veliko takih ima cerkev celo med duhovščino. Danes je namreč mnogo sličnih vyski-cerkvi. Toda ravno stališče, ki ga je ta

povod misli, da je življenje, da je živ stvor nastal iz mrtve tvarne. — Scallanzani (1766), Schuhze (1808), Schwann (1837), Schroeder in Dusch (1854) so nasprotno pobijali to mnenje, znano pod imenom "ultrabilogeneza" ali "generatio ex quo". Večina znanstvenikov je na stališču, da danes ne nastajajo več živa bitja iz mrtve tvarine, vendar je prvo živo bitje moralo nastati in razviti se iz mrtve tvarine (Hertwig). Jaz sem nasprotno mnenja, da je tudi danes dana možnost, da se iz mrtve tvarine razvije živa bitja.

Z Atanazijem Kircherjem domnevam, da bi znali mikroorganizmi biti povzročitelji bolezni. Vendar pa je šele Henle (1840) s si-gurnostjo trdil, da zamorejo mikroorganizmi povzročijo bolezni. Definitivni dokaz za to mnenje je pa bil mogoč šele z uvedbo metoda znanega učenjaka R. Kocha (1881). Koch je začel mikroorganizme gojiti in razmnoževati. Z raznimi načini gojenja se je posrečil mnoge vrste izolirati ter jih tako nadalje preiskovati. Nadaljevanje preiskave obstaja v tem, da se te klice prenosejo na živali in opisujejo vpliv klicnega delovanja na njih.

Rezultati Kochovega načina raziskovanja so postali podlaga uspešne borbe proti mnogim naboljšim boleznim. Ti rezultati niso vadi samo za bakteriologijo, higijeno, itd., temveč so ne-cesljive vrednosti za celokupno medicino.

Istočasno z uvedbo Kochove metode sta fizika in tehnika takoj napredovali, da so se mikroskopi izredno izpolnili in žejnimi mogli mikroorganizmi ogromno povečati. Poznanje mikroorganizmov se je razširilo tudi z napredkom tehnik barvanja mikroorganizmov. Ali na žalost imajo tudi optične metode

svoje mali. To dejstvo je izpremeniti viti in najboljša ultramikroskopska (1890).

Mi smo mikroorganizme, ki jih ne moremo videti niti z največjim povečanjem pod mikroskopom. Imenujemo jih "ultravizibilne virusi". V bakteriologiji se posabljajo za preiskavo tudi posebne vrste lijaki, ki ne prepuščajo bakterij. Ultravizibilni virusi pa gredo skozi te lijake. Zato imenujemo slednje tudi "filtrirni virusi". Ker ne nadiši in barvali v stanicah razna telovrašča, ki jih smatrajo za "obkrčna telesa" — nevidnih mikroorganizmov — jih zovejo tudi "Aphanosoz" ali "Chlamydozoa". V skupino teh nevidnih mikroorganizmov spadajo povzročitelji znanih bolezni, kakor kaze, skrastinko, trahoma, male boginja, pegavice, stekline, mahoda.

Dr. M.

Pljednica bo kmalu premagana.

Chicago. — Medicinski znanstveniki na češki universitetu so odkrili, da je mogoče izmeriti ubijajočo silo bacila pljučnice s posebnim električnim aparatom. Dr. J. S. Falk, profesor higijene in bakteriologije, poreda, da bo odajec lahko dogmati o vsakem bolniku, ki trpi na pljučnicu, da li je njegova bolezen ozdravljiva ali ne. On tudi upa, da bodo eksperimenti v tej smeri privedi do odkritja serum, ki ozdravi bolnika in prepreči bolezni.

Stara mati Nushbaum v domovino Žeča.

Chicago. — Eliza Nushbaum iz South Chicaga je bila v soboto spošvana za krivo umora svojega soroga Alberta, signor truplo so nadiši na preriji dne 29. decembra m. i. Ženska, ki je starila 61 let, je bila obsojena v domovino, nato pa John Winn, star 47 let, ki je izvrlil umor, pa na večini.

moč zavzemal in ga v takih izrazih potrejval, nato udi, kako slab so bili njegovi argumenti pri zagovarjanju nekaterih doktrin.

O jesuitih pisateljih in njih seriji spisov o školastični filozofiji sem že pisal. Jeanita Clarke in Maher sta bila zmožna in precej učena za pisanje. Čestavila sta nakaj dobre knjige proti nekaterim nasprotnim sistemom, posejki po donkiškotko se trudita in onemagata, ko se lotita usodnega vprašanja argumentov sv. Tomada in drugih srednjeveških filozofov. O popularnih jesuitih pisateljih je pa težko govoriti z učinkovitosti. Lilly spada v platoniko ali sentimentalno skupino apologetikov. O Zahmu — in drugih zastopnikih te teže za harmonijo vere in znanosti je pa treba omenjati malo. Esoji Mar-dinala Manninga o apologetiki niso vredni omenjanja. Bil je moč akcije, gotovo ne špekulacije, de manj pa filozof. Njegova miselna sposobnost je brža dovolj pojasnjena z njegovimi lastnimi besedami: 'Ne, ki je zahteval znanstvenih izjav radi storja gleda knjige Genesis v svetem pismu. Ne da bi ga poslušal je dobrohotno odgovoril kakor angličanski škof, ko se je pogovarjal o izjavah v višji kritiki: "Jaz jim ne verjamem."

Iščpal sem vsa mogoča sredstva, s katerimi utemeljim svoje stališče, pa nisem uspel. Razen tega, da se mi je tisti čas zdeli izguba vere v nemirnost zelo pusta, sem se pa seli že resnični težav, če odstopim. Imel sem priliko za uspeh v svoji poziciji, ali če bi si počel, da zamenjam samostan s posvetnim mašništvtom. Z mnogimi prijatelji in tuji sem se posvetoval, toda do zaključka me je vedilo vse, da končam svečeniško karijero, pustim pa samo par dni še časa, če se morda premislim. Ker način mojega odstopa znamenito ilustrira nekatere rimsko-katoliške metode ter aplošno vprašanje odpadništva, opisem moj odstop podrobnejše v naslednjem poglavju.

XI. POGLAVJE.

ODSTOP.

Katoliški lajik običajno trdno veruje v absolutno poštenost svoje duhovščine. Morda o kakih posameznikih sumi, da so skopi, leni ali preveč posvetni, ampak v svoji veri v moralnost svojih dušnih pastirjev je precej trdno prepričan. Mašo je tudi katoliških lajikov, ki bi vedeli za odpadništvo duhovnikov, kjer do od pada pride, pa druga duhovščina poskrbi, da stvar ostane znana samo v določenem kraju. Tudi katoliški časopisje skrbno pasi, če nasproti časnikarji kaj omenijo, da takoj zavijejo mrežo na katerikoli način prikrijejo svojim prijateljim nezačetljene novice o odpadnih duhovnikih. Na ta način je malo lajikov, ki bi vedeli za ved kot en odstop in ki si sploh ne morejo smisliti, da bi do kaj takega prišlo. V resnici je do duhovnikov malo, ki bi vedeli, da je bilo že veliko več kot "jako malo" odstopov in njih vrst, tako skrbno so zakriti dogodki odstopov, kjer koli je le mogoče.

Skrbno tajnost vzdržujejo gleda odstopov ne samo radi očakovanosti takega dogodka, temveč toliko bolj, ker tak odstop ne gre do globoko v vse katoliški ustroj. Rimski cerkev si pridružuje monopol čas dokazov, kateri s podstopom duhovnika lahko pridejo v svet.

(Dalej nadaljuješ).

Kako je poškodila zdravila?

Zdravila.

Znatenjava raziskava v po-jedstvu in iznajiba strojev, nadomestujnih delo čeških milic, sta spremenili stotisočne kvadratne milij ameriške prerijske v rodovitna polja. Mesto brez-drevesne ravnine, koder je mogoče prerijskih površ, imamo danes ogromna pšenična polja in bogate palmitki.

Se do leta 1858 so nekateri uprdejstvo uvažanje kamel v avrije prometa če tudi tako, zato imenujemo 'Veliko ameriško puščavo'. Nekateri so celo dvomili o možnosti rodnega potovanja preko te puščave. Poročnik Pike, ki je nadeloval ekspedicijo po pokrajini od leta 1805 do 1807, je bil mnenja, da ravno morodovitno te pokrajine bo pravcat blagoslov za ameriški narod. Poročal je namreč tako:

"Od teh brezkončnih prerijskih domov dobili več eno korist, namreč to, da se bo prebivalstvo združenih držav naselilo samo do potrebe moje in da se bo tako le zagotovila bodočnost Unije. Naseljaviteli, ki se tako radi poskušajo živeti Amerike, bodo namreč priljubili omrežje pravljencev proti zapadu je do reke Mississippi in Missouri ter prepuščati prerijski, ki niso za obdelovanje, kočujotim in neciviliziranim Indijancem."

All kaj se je zgodilo? Kansas in Nebraska, ki ležita sredi med južnim in severnim robom tedenje puščave, imata danes cez tri milijone prebivalcev, kar je približno polovica tolikih prebivalcev, kolikor so jih imale združene države, ko je Pike napisal zgornjo opombo. Lani sta pridelali letino iz štirideset milijonov skrov, kar je nekakrati večji obseg kot vse države New Englanida.

Nekaj resnice je bilo vendarje v bajki o ameriški puščavi. Prileglo vzhodnih držav niso tam uspevali; niti detelja ni hotela rasti. Torej brez letine za ljudi in hrano in za krmbo živine in brez lesa za stavbe ni bilo čudno, da se ljudje smatrati da je "ameriška puščava" brezupna za naseljevanje.

Toda počasi so začeli uvažati rastline iz drugih delov sveta in te rastline so uspevale na preriji. Trda rdeča osimna pšenica je bila vpljivana iz Rusije, da nadomesti mehko jaro pšenico, ki ni dobrodelila tam rasti. Skoraj zapadno obaljuju Amerike je iz Azije pridelala alfalfa in afriške trave so se tudi udomačile.

Zgradili so železnicne in kamene je postala nepotrebna. Prevažanje lesa za stavbe je postal lehka atvar. Orjaški stroji za steklo, žetev, mlativo in oranžo so stopili na mesto človeškega truda. Preriski psi, "goferji" in kruti so bili iztrebljeni in kobilice, nadloga prerijskih, so bile zastrupljene na debelo.

Velika ameriška planjava niso popolnoma razvita. Predsednik poljedelstva visoke šole v Kansas Cityju trdi, da je ista v stanu prehranjevala mnogo milijonov dodatnega prebivalstva, kakor hitro znanstvo iznajde nove rastline, nova dejstva, boljše stroje in boljši način za razpečavanje. — F. L. I. S.

OKRAJNIM USLUŽBENCEM SE POVIŠA MEZDA ZA \$10 MESEČNO.

Chicago, Ill. — Mesto Chicago je vse povišanja mezde odločilo, a kljubtemu je pa okrajčnik zviral vsem uslužbencem mezo za deset dolarjev. Morda se poviša vsem uslužbenec, ki prejemajo \$250 ali manj mesecno. To pomeni, da se je meza nekaterim povišala za deset odstotkov, drugim pa manj. Povišanje povišanja pa zneset le deset odstotkov.

Pazniki, ki so lani peticionirali za 20-odstotno mesedno povišanje, so letos obnovili svojo peticijo, čeprav je okrajni odobril mezo. Jetnički pazniki prejmejo le \$149 na mesec in delajo po osmih ur dnevno. Teh modikih stražnikov je 63. Delajo na potez in avtobus, včasih tudi čez uro, toda izredne odškodnine ne dobi za čezurno delo. Stražarice, ki so poznane pod imenom matrone, pa prejmejo \$113 na mesec, ali 47 centov na uro.

PRODA SE

moderna hiša in dva vinogreda v starem kraju. Pišite na pojasnila in ceno lastniku na naslov: Josip Kulović, Valtava, mesta Straža, Slovenija, Jugoslavija.

(Adv.)

ZENITVENA PONUDBA.

Slovenec star 43 let, se želi seznaniti s Slovencem v starosti 30 do 40 let v svrhu zenitve. Imam stalno delo in lastni dom. Rezne ponudbe se naj pošljajo na naslov: "Prosveta", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

PRODA SE HARMONIKA.

če vrstni, 3 krat uglašena, stara le te tri meseca, nemška. Se po-tudi seznanje za tri vrstne, 3-krat uglašena v starosti 30 do 40 let v svrhu zenitve. Rezne ponudbe se naj pošljajo na naslov: "Prosveta", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

GOTOV SPOMENIK ZA NEPREHABO, NAPENJANJE IN ZAPRTJE.

Skupni zdravnik se želi kako hitro doleti te zdravil v takih slajših.

FRANK OGLAS,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

MRS. M. P. PERN,

Johnstown, Pa.,

pislo: "Jemala sem Bolgarski zeličnik, ki je za svoje druge potrebe. Poskušati se da preprečim, da je doma pri nas hujšani vodnik in zaboljil in najboljši.

</